

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 46.

V Ljubljani, v soboto 9. novembra 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista.“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Slovensko vseučilišče.

Na Dunaju se godé čudne reči. Korak za korakom energično delajo Nemci in Italijani, da bi prišli do svojega cilja in vlada jim gre na roko, kolikor more, Slovanom sploh kaže vlada neprijazno lice in Slovence pa že celo naravnost prezira. D veljava Slovencev v državni zbornici padla pod ničlo, smo deloma sami krivi, ker v trenutku, ko se druge narodnosti trdno organizovane bojujejo za uresničenje svojih zahtev, slovenski liberalci pošiljajo v državni zbor može, ki družega ne delajo, kakor da ondi razgrinjajo naše perilo in sramoté pred vsem svetom nekaj pošteno slovensko ime. Vsled teh razmer dogodilo se je na Dunaju nekaj, kar vender utegne vzdriniti Slovence k resnejemu delu.

Italijanski visokošolci so dne 6. novembra poslali iz Primorja in Tirolske deputacijo k našemu ministru Hartlu in so ga prosili, da naj se ustanovi italijansko vseučilišče v Trstu. Minister Hartel se je naravnost izrekel, da bode italijansko vseučilišče v treh letih gotovo. Lahko si mislimo, kako so osupnili slovenski in hrvatski poslanci, ko so izvedeli to novico. Pa ne le med poslanci, med vsem slovenskim in hrvatskim narodom bo ta novica vzbudila skrajno ogorčenje. Veliko žrtev je položil na oltar kranjski deželni zbor že pred leti, ko je dovolil podporo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, ki bi bilo pristopno vsem narodnostim na jugu. Kakor se vidi, ministerstvu tako internacionalno vseučilišče ni všeč, zato ker bi tudi Slovenci in Hrvati dobili mrvico pravic, naučni minister hoče, da ob bogati skledi prosvete sede na jugu poleg Nemcev samo še Italijani. Zato naj poslednji dobé svoje vseučilišče v Trstu.

Le vsled raznih sleparij je bilo mogoče, da so Italijani spravili v državni zbor toliko zastop-

nikov, v resnici so Slovenci številnejši narod in s Hrvati vred tudi Avstriji trdnjša zaslomba ob obalah Adrije, kot Italijani. A vse nič ne pomaga! Italijanom vseučilišče na državne stroške, Slovenci in Hrvati pa ne le da ne dobe nobenega vseučilišča, ampak si morajo v Trstu in Istri ustanovljati celo ljudske šole na svoje stroške. Tako krivične razmere kriče v nebo.

Zadnji čas je, da se Slovenci ganemo in čvrsteje potegnemo za svojo narodnost. Poslanci naši naj mahoma stopijo na noge. Politična društva naj se oglase in na zborovanjih povzdignejo glas, da se bo slišal na Dunaj. Z vso odločnostjo povejmo, da se Italijanom vseučilišče v Trstu nikakor dovoliti ne sme, ako ne dobimo poprej slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Ako vlada noče slišati te naše zahteve, tedaj pa bo zahteval narod od svojih poslancev najskrajnejšega in najodločnejšega boja proti taki vladi!

Pa še enkrat vodovod in elektrarna v Kranju.

Zadnji čas je naš „Vorenček“ popolnoma zgrešil svoj poklic. Postavil je v kot farbarski lonec, nataknil očala, vzel v roko svetilko in šel iskat pisca člankov v „Slov. Listu“. Pretaknil je že vse kote, popraševal po njem pri svojih zaveznikih, prečital nešteto krat vse naše dopise, primerjal slog in vsebino in skoro bi ga bil pogruntal — Na pravem sledu je že, le vedno tako naprej — naravnost za nosom — in imel ga bo.

Prav smili se nam naš revček Vorenček, ker si je pri obilnih svojih referatih nakopal še to nehvaležno delo! Hvala Bogu, da takih skrbni mi ne poznamo. Nam je vse eno, če piše članke „Gorenjčeve“ Pirc ali pa Eržen, ker slave ž njimi ne bo žel ne ta, ne oni! Žalostna resnica

na tem pa je le ta, da se nam dosedaj na naša važna vprašanja še ni odgovorilo. Stvari, ki so največjega pomena za naše mesto, se namenoma prezirajo in potiskajo v ozadje, na njih mesto pa se gromadijo osebni napadi, ki imajo očividni namen, da se ž njimi hočete izogniti resnemu odgovoru. Na take limanice naj sedejo kalini, ki ne vidijo stavljenih jim kletk.

Niste nam še odgovorili, koliko ste že napredovali z vodovodom iz Kokre? Dežela Vam je toraj zagotovila 25% prispevka s pogojem, ako jih država dá 50%. — Svetnik Markus pa Vam je gotovo povedal, kedaj približno imate računati na državni prispevek?

Sliši se, da je melioracijski zaklad izprazen za več nego deset let in ako se bodo po preteku le-teh upoštevale še le vasi, ki si ne morejo s svojim premoženjem graditi vodovoda, kakor to lahko stori naše mesto, pridemo do zaključka, da sedanji rod vodovoda iz Kokre ne bo doživel.

Edino umestno je torej, in zahteva naša je, da se obč. zastop začne resno baviti za vodovod na podlagi Pavšlarjevih načrtov. Izdelane od izvedencev priporočja jih posebno cenena izpeljava in okoliščina, da bi bilo mesto samo lastnik brez sosednih občin — toraj brez vodovodnega konsuma. Postaviti bi bilo mesto kolesa le turbino, ki bi črpala vodo ter bi se ob enem porabila za dobavo elektrike. Ker bi se za vodovod porabilo k večjemu 16 konjskih sil, ostalo bi vse drugo za elektrarno. Voda bi se črpala le po dnevu in ponoči bi preostajala vsa moč za razsvetljavo. Ako bi si tudi mesto v teku let privoščilo luxus novega vodovoda, služijo mu lahko vse te naprave, razun vodnjaka, ki bi k večjemu stal 5000 K, in bi se do takrat že stokrat izplačal. Ugovarjal nam bode kdo, da vodnjaka na tem mestu, ki je v načrtih, ne priporoča zdravstvena oblast, ker bi vtegnila priti kakšna nezdrava snov skozi podzemeljsko plast. Temu

Ah, ti „farji“!

(Anekdotična o „farjih“, ki pa je resnična.)

Bil je na gimnaziji profesor, ki je v svoja predavanja navadno metal take le opomnje: „Duhovniki niso za nič. Po domače rečeno: farji so vedno sovražili znanost in umetnost in vsak napredek; ljubili so in ljubijo le nazadnjastvo in mračnjastvo!“

Nekega dne po šoli stopi k njemu dijak. Bil je pošten dečko, darovit, a neugnan. Vedno je tuhtal svoje muhe. Ta torej stopi k profesorju, pridruži se mu ter mu reče: „Gospod profesor, ali mi ne bi hoteli razjasniti nekatere dvome, ki me mučijo, odkar poslušam Vaša predavanja?“

— Zakaj ne, prijatelj? Drage volje! O rad, rad! Le povej, kaj je!

„Samo nekaj vprašanj, gospod profesor! Kdo pa nam je ohranil stare klasike? Kako da se niso pogubili tedaj, ko je srednjeveško barbarstvo preplavilo ves kulturni svet?“

— Menihi so jih prepisavali po samostanih in tako rešili.

„Mehi?“

— Menihi, posebno benediktinci!

„Ah, ti farji! Torej menihi so prepisavali stare kodekse in nam jih oteli? O to je pač bilo mučno delo, kaj? Pa sušico so kajpada dobivali

v tistem prahu bibliotek? O seveda, seveda! To je bilo tedaj, kaj ne, ko vladarji še svojih imen niso znali podpisavati? Čudni časi in čudni ti menihi, da se jim je ljubilo prepisavati črko za črko iz Livija, Cezarja, Cicerona, Vergila, pa še Properca, Tibula, Ovida... in tako dalje in tako dalje. Pa kakšni so ti kodeksi. Skrbno pisani kakor naslikani in iniciale so kar umotvori! Ah, ti farji! — Čakajte no, gospod profesor! Ali je to res, da bi še Kolumba in Vasco de Gama ne bilo brez farjev? Neki menih Fra Mauro, pravijo, da je l. 1459. narisal tisto slovečo karto, ki je vzbudila misel Kolumbovo?“

— Resnica je to, a tako karto bi bil pač narisal lahko tudi kdo drugi.

„Kajpada! Zakaj bi ravno farjem prišle pametne misli! Čakajte no! Da, gospod profesor, to sem tudi bral, da je arabske številke namesto neokretnih latinskih v aritmetiko uvedel neki papež?“

— Papež Silvester II. jih je uvedel. Seveda bi to bil storil kdo drugi, če se ne bi papeži vedno silili v ospredje!

Potem pa pravijo tudi, da je dalnjogled in drobnogled izumil neki far. Kaj, to pač skoraj ne more biti res? Farji si vse lasté!

— To se pravi, res je že. Frančiškan Roger Bacon je izumil te naprave, a ta je bil modern frančiškan, ne kak mračen kutar.

„Ti preklicani Bacon! Kdaj pa je živel?“ — Umrli je l. + 1292.

„Zgodaj je bil modern! Kaj? — Se to! Bral sem zadnjič, kdo je prvi učil, da solnce stoji, a da se zemlja vrti. Tega pa še Vi, gospod profesor, gotovo ne veste!“

— Copernicus!

„Ne, gospod profesor! Ta korar ni bil prvi. Skoraj sto let pred Kopernikom je to učil — kaj mislite, kdo? — rezenski škof Regiomontanus († 1476)!“

— Mogoče!

„Oprostite! Zakaj pa se vek, ko so tako cvetle znanosti in umetnosti in književnost, imenuje zlati vek Leona X.?“

— Zakaj? Leon X. je bil poseben mecen učenjakov, umetnikov in literatov tiste dobe!

„Kaj Leon papež, pa mecen vseh kulturnih pridobitev?“

— Zdi se mi, da se ti norčuješ, fant?

„Ah ne! To so dvomi, dvomi, mučni dvomi! Jaz bi rad farjem eno zagodel, da so sami nazadnjaki in mračnjaki, a ti dvomi mi ne dajo miru! — Dà, ali je res, gospod profesor, da je prve brezplačne ljudske šole odprl De la Salle?“

— Dà, Francoz de la Salle!

„Duhovnik de la Salle?“

se lahko pripomni, da se vodnjak lahko postavi izven mesta proti Strževemu.

Kakšna pa je voda, ki jo sedaj pijemo? Tik kraja, kjer je mestna črpalnica, ima tovarnar V. M. svoja stranišča — in le malo metrov višje napeljan je v Savo kanal, kamor se steka vse blato državne ceste. Taka voda se črpa neposredno — brez vsake filtracije — v mesto. Kaj pa k temu pravi zdravstvena oblast?

Oglejmo si tudi nekoliko naša javna vodnjaka v mestu. Če že prezremo to, da sta vedno polomljena in kadar sta za rabo, pa tako težka, da se za črpanje enega škafo vode rabi cela konjska sila, kajti človeška ne zadostuje — stoji prvi vodnjak pri cerkvi, na prostoru nekdanjega pokopališča, od koder gotovo ne dobiva voda najzdravejših snovi. In vendar zdravstvena oblast molči.

Jasno je toraj, da ta ugovor ne more veljati, in če bi občina oprijela se takoj vodovoda po Pavšlarjevem načrtu, bi, kakor smo zgoraj dokazali, ničesar ne zavrgla in mesto bi bilo kmalu preskrbljeno z zdravim pitno vodo. Radi bi vedeli vzrok, da tega ne stori posebno sedaj, ko mora vendar že prepričana biti, da je vodovod iz Kokre neizvedljiv.

Jednako so jo zavozili z elektrarno — da, še bolj! Pri vodovodu so imeli konkurenčni načrt, s katerim so pri volivcih agitirali, za elektrarno pa se jim tega niti ni zdelo vredno preskrbeti. Pred petimi leti od g. Pavšlarja podani načrti so se zaprli v mestni arhiv in kakor je videti, bi bilo našemu obč. odboru najljubše, da bi se nanje pozabilo. Da pa se to ne zgodi in se ljudem odpró oči, kakšno škodo ima s tem občina, za to bomo že skrbeli. Elektrarna, ki bi se lahko zgradila s primerno majhnimi troški, vsporedno z vodovodom, bila bi vir trajnih dohodkov našega mesta in ne bilo bi treba skrbeti, kje se bo vzel denar za mestne klavnice. Za časa obč. volitev je „Gorenjec“ pač pisal, da se obč. svet bavi tudi z elektrarno, ter isto povdarjal tudi še v nadaljnjem času deželnozborskih volitev. No, sedaj imamo dokaze, kako se je baval. Molče je pripustil in mirno gledal, kako je privatni podjetnik se poprijel ideje, izvel na lastne stroške elektrarno, in niti na um mu ni prišlo, da je s tem mesto dobilo konkurenta, katerega se nikdar več ne bo znebilo.

Povejte nam torej vsaj to, kdo nam bo povrnil škodo, ki jo imamo s tem, da je občina zamudila priliko sama izvesti elektrarno? Opravičeni smo zahtevati odgovora tem bolj, ker se gre za premoženje cele občine. Če ste si v svesti, da ste z občinskim premoženjem dobro gospodarili, se pač temu odgovoru ne bote izogibali!

Gospod deželni poslanec, ki je ob enem junaški tenor obč. zastopa, pa si lahko prihrani

vse svoje drugo govoričenje za stalno gostilniško omizje, od katerega bo gotovo žel večje priznanje kakor od nas meščanov.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, dne 5. novembra. Delavci in kmetovalci slovenski so že po ogromni večini obrnili hrbet liberalni stranki ter so se oklenili po največ katoliško-narodne stranke, nekateri pa tudi socijalno-demokratske. Spoznali so pač, da liberalna stranka ni prijateljica trpečemu ljudstvu, temveč da je odkrita nasprotnica ljudskemu blagostanju. Idrijsko ljudstvo je že ob zadnjih volitvah odločno pokazalo, da prav nič ne ceni liberalcev, in da ne veruje več njihovim pretiranim obljubam. Pogumno se je podalo v boj proti svojemu najhujšemu sovražniku — proti liberalizmu. Da pa ta odločni odpor ne odjenja, da se nasprotje ne ohladi, treba je, da imamo vedno pred očmi delovanje liberalcev, da jih vedno bolj spoznavamo, in da se že sedaj pripravljamo na jednako hud boj, kakor je bil zadnji, kateri bo rodil tako krasno zmago, kakoršna je bila zadnja.

Idrija je delavsko mesto. Delavcu je treba pomoči v njegovem bednem stanju. In kdo mu bode pomagal, ako si ne bo sam skušal pomagati. To je idrijsko delavstvo že pred leti spoznalo in po izreku: „V združenju je moč!“ se je začelo združevati v društva in zadrage. Največje družabno silo pa je imelo ono društvo, katero je hotelo delavstvu pomagati naprej v njegovem gmotnem stanju. Taki društvi pa sta bili in sta še: „Krščansko gospodarsko društvo“ in „Občno konsumno društvo“. V teh dveh društvih se je najtesneje združevalo vse delavstvo izvemši nekaterih zaslepljenih revežev, ki še sedaj slepo drviijo za liberalnimi kolovodji, ne vedoč, da so to njihovi največji sovražniki.

In liberalci dobro čutijo, da bodeta ravno ti dve društvi zadali smrtni udarec njim in njihovi stranki. Zato tako silno nasprotovanje. Na vsak način hočejo uničiti taka društva; toda dosegli tega ne bodo nikoli. Kolikor bolj nasprotujejo zadrugam, toliko bolj se delavstvo oklepa teh društev.

Koliko nasprotovanja, obrekovanja in laži so že idrijski liberalci uprizorili nasproti „gospodarskemu društvu“ in „konsumnemu društvu“, je vsakemu znano. Opozoriti hočemo danes idrijsko prebivalstvo na nekaj družega, kar so nekateri že čitali v tem ali onem časniku, drugi pa so znabiti prezrli. Da pa bodo vsi, kojim je mar napredek delavstva, zvedeli, kakšni delavski „prijatelji“ so liberalci, ponovimo neodpušljivo in čudno ravnanje idrijskega državnega poslanca dr. Ferjančiča še enkrat v tem dopisu.

Dr. Ferjančič je poslanec idrijskega mesta in kot tak bi moral vse svoje moči zastaviti v blagor idrijskega delavstva. Toda pri proračunski debati se je v državnem zboru postavil na nasprotno stališče: v zanj in za njegovo stranko jako nečastnem govoru je rohnal le proti zadrugam. Državo je naravnost hujskal proti njim in odsvetoval je vse podpore za zadrage. Ali se to pravi zastopati koristi svojih volivcev!? Žalostno! Zapomnite si, volivci, kako se poteguje liberalen poslanec za vaše koristi.

Še bolj žalostno pa moramo imenovati ravnanje dr. Ferjančiča, ako pripomnimo, da je dr. Ferjančič menda proti svojemu prepričanju govoril v državni zbornici. On sam je ud uradniškega konsumnega društva v Ljubljani, in torej vé za svojo osebo dobro ceniti koristi takega društva, a je vendar nastopil proti njim. Žalostno!

Naj omenim še drug slučaj, ki nas sicer ne zanima toliko, kakor pravi, a je vendar značilen za liberalno gospodo. Ko je pri zadnjih deželnozborskih volitvah zmagal katoliški učitelj g. Fran Jaklič, so idrijski in drugi liberalci upili, da je njemu do zmage pomagal le konsum. Res je, da si je g. Jaklič ravno s snovanjem zadrug pridobil toliko zaupanja med ljudstvom, da je bil z ogromno večino slovenskih glasov izvoljen deželni poslanec. Toda tudi tega bi še ne omenili, ko bi tudi tu ne bilo nekaj hinavščine vmes. Liberalni učiteljski list „Učit. Tovariš“ je po volitvah zbadal g. Jakliča s konsumom. In in glejte, učitelj Jakob Dimnik, ki ima glavno besedo pri tem liberalnem učiteljskem listu, je tudi ud uradniškega konsumnega društva. Kaki značaji so ti ljudje! Sami spoznajo, da so konsumna društva in zadrage potrebne; a vendar so jim nasprotni, ker čutijo, da so zadrage pogin liberalizmu. Delavci, spoznajte te svoje „prijatelje“ in obrnite jim hrbet!

Iz Leseca, 6. nov. Puška prepira se je sprožila, počila je, a kdo je bil oni, kateri je sprožil to puško, tega za danes tu ne bomo razmotrivali. Ali je ono nervozno, neuko bitje, katero je v „Gorenjcu“ št. 44 z dne 2. nov. t. l. na tak infamen, srov način napadlo našega, stoprav došlega novega župnika gospoda Seigerschmieda, iz Leške občine ali iz nje okolice, to je pač vsejedno. Resnica pa je, gola resnica, da je ono domišljavo bitje v „Gorenjcu“ na infamen način lagalo; kajti naš župnik gospod Seigerschmied do sedaj na leci ni nikdar rabil izrazov „posvetnjak“, „učenjak“, ampak samo brezverec, ter o politiki do sedaj še niti besedice zinil ni.

Gospod župnik je oznanjeval besedo božjo in malce prijemal brezverce drugih neslovenskih narodov in že so se nekaterniki, neuki domišljaveci čutili zadete. To je živ dokaz, da neka-

— Duhovnik!

„In da je prvi poskrbel za gluhoneme Španec Pedro de Ponce, za njim pa De l'Epée?“

— Dà, Španec de Ponce, za njim pa l'Epée!

„Menih de Ponce in duhovnik l'Epée? Ne bodite hudi, gospod profesor! Saj nisva midva kriva, da ti farji ne dajo v zgodovini miru! Slišite, pa še to sem bral! Ne zadosti, da je menih Berthold Schwarz izumil smodnik, menih Guido d'Arezzo škalo in osnovna pravila za harmonijo, neki menih v Tegernseu na Bavarskem okrog l. 1000 slikarstvo na steklo, jezuit Cavalieri (l. 1747.) odkril polihromijo luči, jezuit Secchi spektralno analizo —“

— Dosti tega! Že vidim, da se norčuješ! Grom in strela!

„Dà, dà, prvega strelovoda tudi ni napravil Franklin, ampak že l. 1754, premonstratenški menih, župnik Prokop Diviš v Prendici! To ima še Kürschner v Konversationslexiku!“

— Drži jezik za zobmi, jezičnik!

„Ah, največji jezičnik naše dobe je bil pač poliglot kardinal Mezzofanti!“

— Nazadnjak!

„Ne, največji nazadnjak pa je bil najglasovitejši paleograf XIX. stoletja kardinal Mai. Ta je prvi odkril palimpseste!“

— Poberi se, dosti mi je teh neumnosti!

„V katero smer? To Vam more zagotovo povedati le diakon Flavio Gioia. On je okrog l. 1300. odločno izboljšal kompas!“

— Prismoda!

„Kaj? Če sem se prismodil, bo treba po brizgalno, da se ne vname požar! Imenitno, gospod profesor. Brizgalne zoper požar so prvi uvedli beli menihi cistercijani in pariški kapucini so bili do 17. stoletja ognjegasci v Parizu!“

— Jaz ti bom dal vetra, če ne molčiš!

„Da poletim v zrak? Ah, da, prvi zrakoplov je iznašel že 60 let pred Montgolfierom menih Berthold Gusmac, ki se je l. 1720. pred vsem portugalskim dvorom spustil s prvim zrakoplovom v višine! — Kaj si brišete očala, gospod profesor, to je farška iznajdba! Očala je iznašel v 13. stoletju dominikanec Aleksander Spina! — Ali se Vam mudi, da gledate na uro? Sicer bi pa Vi tega nikakor ne smeli! Ura je zopet farška iznajdba! Uro je iznašel cerkveni pisatelj Cassiodorus († 505), izpopolnil pa jo je Gerbert, pozneje papež Silvester II., o katerem sva se že menila. Prvo astronomično uro pa je napravil opat Richard Wallinfort l. 1316. — No, sedaj pa res grem! Plin že gori. Dà, dà, samo še to. Gotovo še Vi tega ne veste,

gospod profesor, da so plinovo luč iznašli jezuitje, tista „natio lucifuga!“ Dà, prav res. Iznašli in uvedli so jo l. 1794. jezuitje v Stonyhorstu na Angleškem. Jezuit Dunn pa je ustanovil prvo družbo za plinarne l. 1815 v Prestonu. — Z Bogom, gospod profesor! Oprostite! Kaj, bicikel tudi Vi imate? To stvar je iznašel duhovnik Pianton, ki se je že l. 1845. vozil z biciklom!... Lahko noč! Še enkrat, oprostite!

„Res je res!“

Resnico samo govôri zgodovinar!“ —

In „z Bogom!“ je rekel še enkrat dijak, gospod profesor pa ni! —

Ta anekdota uči, da pustimo „farje“ pri miru. Oni so že tudi svoje storili za prosvete in kulturo! Če vprašamo, odkod vseučilišča, naše knjižnice, akademije, zavodi itd. itd. bomo mnogo imeli opraviti s „farji“. Rim je bil vedno svetišče znanosti in umetnosti, šola slikarjev, kiparjev in arhitektov, zatočišče učenjakov — in to pač le po zaslugi papežev! Le ne umnost, ki si prisvaja vse znanje, ne da bi se bila kaj učila, more tajiti take fakte, in le neumnost ali pa zloba more ponavljati bedasto frazo, da je katoliška cerkev sovražna luči in prosveti!

Seveda fraze ponavljati je jako ceneno, posebno še, ko človek s frazami postane tako lahko imeniten in „inteligenten!“

teri Leščani g. Seigerschmieda niti ne umejejo, kajti leški župnik v svojih resučenih, zanimivih govorih na leške brezverce ni mislil, ne o njih govoril.

A tu je zopet eklakanten dokaz, da tu ni duhovnik miru in sloge v naši občini kalil, da je bil to pristaš nasprotne stranke, katera v jednomer v svet trobi, da duhovniki mir kalijo, prepire in sovraštvo med ljudstvom netijo.

Iz Novega Mesta dne 7. novembra. No, to ga je pihnil ta „Figec Francetov“ v predzadnji številki tega lista. Kar je res, pa je res, od kar je „Karl der Kleine“ zgubil svojo zadnjo tožbo, ni bilo še toliko smeja v Novem mestu mej bralci, pa tudi med sicer nebralci Vašega lista. Čudno, da je tako utihnil, ta naš Figec! Pa kaj, ko bi mesto njega enkrat z manoj poskusili? „Spasa“ sicer ne bo veliko, upam pa, da Vam ne bo žal, če Vam tudi jaz katero povem. Eto, začnimo!

Od petka dne 25. pa do nedelje 27. oktobra vršile so se tu pri nas izvanredne slovesnosti. Sicer to za nas ni nič več kaj novega, a ker jih Vaš zadnji list prav nič ne omenja, naj jih danes za kazen vsprejme kot zakasnele novice, ki znajo radi svoje posebnosti zanimati tudi one Vaše bralce, katerih naše „Dol. Novice“ ne obiščejo. Toda k stvari!

V petek popoldne okrog 5. ure iznenadilo nas je slovesno potrkavanje, ali po našem rečeno „klenkanje“ naših farnih (Šmihelskih) in Novomeških zvonov. Kaj nek' to mora biti? Odgovor na to dobil sem kmalo, ko se po cesti blizu naše hiše prikaže spreved duhovnikov na treh vozeh. V zadnjem vozu so sedeli štirje č. gg. duhovniki: preč. g. svetnik župnik Peterlin, dva č. o. frančiškana in kapiteljski vikar, držeč v naročju dragoceno svetinjo sv. Feliksa. Odvzeli so jo Šmihelskemu samostanu, kjer je bila za časa prenovljenja kapiteljskega presbiterija shranjena in kjer so jo č. sestre preoblekle v krasno novo opravo. Omenjeni spreved pa jo je spremil nazaj v svoje prvotno počivališče v kapiteljsko cerkev. Izpod kapiteljskega grička nesli so svetnikovo truplo na ramah. ter mej potjo molili rožni venec. Mil. g. prošt z obilo asistenco sprejel je spreved pri vratih in počastil svetinjo, pomikal se je isti po cerkvi, mej tem pa se je iz kora dvignila slovesna pesem sv. Feliksa. Cerkev je bila popolnoma natlačena z množico vernikov, ki se je gnetla okrog sv. Feliksa, katerega so po kratkem odmoru položili v doblino pod veliki oltar, ter jo zaprli. Moja mati in mnogo ljudij tukajšnje okolice so mi pravili, da je bil svetnik doma na Potovem vrhu na njenem dedinskem vrtu, kjer se baje še sedaj pozna votlina, kjer je pred davnim časom stala svetnikova hiša. Toda ta ljudska pravljica bodi pripuščena strokovnejim poznavateljem svetnikovega življenja, gotovo Vam moram poročati le resnico, da je omenjeno njegovo svetinjo prinesel prošt Germanik grof Thurn leta 1675. iz rimskih katakomb, ter je bila shranjena do leta 1756 pri stranskem oltarja N. Lj. G. Od tega leta naprej pa je počivala na zgoraj napominanem kraju. Od kedaj se svetnik v tej cerkvi časti, spričuje nam napis: S. Felix Martyr ab Anno 1675 in Rudolfswerth colitur. (Sv. Feliks mučenik se časti v Novem mestu od l. 1675.)

Drugega dne t. j. v soboto, pripeljal se je z dopoldanjim vlakom presvetli g. knezoškof dr. Bonaventura Jeglič. Na kolodvoru ga je pozdravil g. vladni svetnik Fridrich z g. okrajnim komisarjem in g. žandarmerijskim nadporočnikom. Šolska mladina tukajšnjih ljudskih šol pa je čakala presvetlega v cerkvi, kamor se je podal počastit presv. R. T. Na to so presvetlega pozdravili v kapiteljskih prostorih razni načelniki tukajšnjih c. kr. uradov, šol in zavodov. Naš slavni mestni zastop ostal je raje doma, ter se grel pri gorki peči, ker je bilo tisti dan zelo zelo mrz. Karol Veliki, in naš Karol Mali žajfala sta ga doma na škofovo zdravje ter si ogrevala zmrzle ude, katere sta si pri zadnji občinski seji — kjer je bilo neki jako vroče — zelo, zelo prehladila. Ubožca, skoraj da se mi smilita. Seveda moram resniči na ljubo priznati, da večina občinskih svetnikov ni bila zadovoljna doma sedeti, in bi se radi šli škofu poklonit, toda mesto tega, morala se je ukloniti — libe-

ralnemu levu. O Karol, Karol, e tutti quanti! Kaj bo z Vami, če Vas volk požre? No, bodite prepričani, da premilostni s tem občinskim ukrepom ni zgubil ničesar na svoji časti, pač pa . . . uže veste — kdo! Popoldne se je presvetli ogledal zavod in samostan č. šolskih sester v Šmihelu, bolnico v Kandiji in samostan oo. frančiškanov.

V nedeljo posvetil je g. knezoškof prenarjeni veliki oltar, po tem obredu podal se je na prižnico, ter z njemu lastno gorečnostjo razlagal v obilnem številu zbranim upliv vere na umetnost. Skoraj celo uro je presvetli govoril in navduševal za življenje po izgledu Krista. Potem je služil pontifikalno sv. mašo ob mnogoštevilni asistenci. Po sv. maši pa je prenesel sv. R. T. iz tabernakelja stranskega oltarja v novi tabernakelj. Med obedom, katerega se je vdeležilo 34 gostov, došla je brzojavno vest o smrti preč. g. dr. Klofutarja ljubljanskega prošta.

Popoldne ob 3. uri pridigoval je presvetli zopet v cerkvi polni gnječe vernikov. Govoril je o njemu preljubljenem predmetu: o Mariji in pomenu Marijne družbe. Po pridigi vršil se je pred oltarjem slovesni vsprejem Marijne dekliške šole po škofu. Svetinjo je iz škofovih rok vsprejelo 66 gospodičen in deklet. Potem je imel presvetli še sam rožni venec in litanije, ter se kmalo na to odpeljal v Ljubljano. Radi pomanjkanja časa odložiti moram za danes svoje neokretno pero do prihodnjega tedna. Ima namreč mnogo, mnogo na jeziku Vaš

Rogačev Franc.

Politični pregled.

Eisenkolb sodnijski preganjan. Državno pravdnštvo preganja vsenemškega državnega poslanca Eisenkolba radi njegovega govora za agitacijo „Proč od Rima“ na shodu v Hebu in sicer radi razžaljenja katoliške vere. Ta mož, ki je kot dijak užival podporo dominikancev, bode sedaj tako junaški, da svojih obrekovanj ne bo skušal dokazati, ampak se bode skril za imuniteto državnega poslanca.

Nemški hinavei. Nemško časopisje se silno navdušuje za Bure, hvali njihovo ljubezen za svobodo, do rodne zemlje in njihov trud za neodvisnost. Pač ni čudna ta ljubezen nemškega časopisja do Burov, kajti po burskih žilah se pretaka germanska kri. Samo s tega stališča se navdušuje nemško časopisje za Bure, kajti, ako bi se za Bures stališča svobode, enakopravnosti navduševalo, tedaj bi moral pometati v prvi vrsti pred svojim pragom, vsaj je znano, kako n. pr. kruto postopa nemška država s Poljaki, katerim niti ne privošči, da bi se poljski otroci učili krščanskega nauka v poljščini. Nemško časopisje torej tudi v burski zadevi kaže, da je Nemec — hinavec.

Zapravljeno cerkveno premoženje. Sedmograškemu „reformiranemu“ cerkvenemu odboru se je pripetilo nekaj neljubega. Njegov proračun za prihodnje leto izkazuje deficita 85.000 kron. Gospodje protestantje, ki so imeli denar v rokah so ga zaigrali na borzah. Ko bi se kaj takega pripetilo kaki katoliški cerkveni občini, to bi bilo upitja po liberalnih listih, tako je pa vse tiho, tudi v „Narodu“, „Gorenjcu“ in „Jednakopravnosti“.

Avstrijska socialna demokracija je imela te dni svoj strankarski shod na Dunaju. Sklepalo se je o reviziji programov. V drž. zboru ima soc. demokracija v Avstriji 10 poslancev, prej jih je imela 14. Strankarska bremena v prvi vrsti nosijo nemški in češki sodrugi, ostale socialno demokratiške organizacije morajo biti opetovano denarno podprte. Stranka ima 48 političnih listov in 50 listov strokovnih organizacij. Strokovne zveze so se napram l. 1899 zmanjšale po številu udov za 30 000 članov.

Katoliški duhovniki in protestanski nemški cesar. Sedanji škof v Augsburgu je frančiškan, škof v Limburgu cisterijenec in sedaj je škofijo v Metz u vsled posebne želje nemškega cesarja zasedel mož iz reda sv. Benedikta. Nemški cesar, dasi protestant, ima o katoliškem redovništvu druge pojme, nego avstrijski „Los von

Romoveci“ in tiste plitve glave, ki iz njihovih listov napade na katoliško redovništvo prepisujejo v slovenske liste.

Kakor pri nas! Hujskanje proti katolicanom je ne samo v Evropi ampak tudi v Severni Ameriki. Nasprotniki katolikov so po raznih krajih raztrosili liste z naslednjo perfidno vsebino: „Predsednik Mac Kinley je mrtev. Kdo ga je umoril? Leon Czolgosz. Kdo je to? Rimski katolik.“ Kakor se vidi so ameriški liberalci ravno tako zlobni in podli, kakor slovenski. S Czolgoszem hujskajo proti katolikom, dasi je izjavil da je anarhist in da ne mara za vero.

Usodna pomota. „Ostdeutsche Rundschau“ je prinesla Eisenkolbov govor v Brnu pod rubriko „Poročila iz športnega življenja“. Hudomušni, oziroma nevedni stavec, ki je zagrešil to napako, je pravo pogodil. Vsenemcev gibanje „Proč od Rima“ pač ni družega, nego — šport.

Liga francoskih žena. Francoske žene se organizujejo ravnokar v veliki ligi, da ob volitvah stopijo v boj proti prostozidarstvu, ki hoče zatreti katoliško življenje na Francoskem.

Laški — prebitek. Iz Rima poročajo, da bo letošnji finančni zaključek Italije zabeležil 25 milijonov lir prebitka, ako ne celo 40 milijonov lir. Ta dohodek pripisujejo velikemu uvozu žita. Treba je pač počakati, da se ta prorokovanja pokažejo — črno na belem.

Laški kralj in naš cesar se bodeta sestala, ko bode za nekaj časa laški kralj potoval v Rusijo. Ali bode laški kralj dal našemu cesarju pojasnila, zakaj so se pričele ob avstrijski meji delati nove laške trdnjave? Bivanje laškega kralja v Rusiji gotovo ne bo Avstriji prijazno. Na povratku obišče laški kralj tudi nemškega cesarja.

Kralj Edvard ima raka. Vzlic temu, da so razni angleški listi zanikali bolezen kralja Edvarda, je vendar res, da ima kralj v grlu raka. Te dni se je vrnil angleški prestolonaslednik s soprogo z dolgega potovanja domov. Oče je sina sprejel nemo. Pozdrav se je izročil prestolonasledniku pismeno. Kralj torej ne more ali ne sme govoriti več.

Nemški cesar Viljem je kaj hud človek. Če mu ne gre kaj po volji, pa začne rohnati. Zdaj mora Nemčija kmalu skleniti trgovinske pogodbe z zunanjimi državami. Ali se te pogodbe sklenejo ali ne, in kako se sklenejo, to je odvisno od državnega zbora. Ker pa državni zbor ne bo menda tako ravnal, kakor bi cesar rad, zagrozil se je cesar že z besedami: „Ako se ne izvedo trgovinske pogodbe, razbijem vse na drobne kosce.“ Tako govorijo naši fantje na vasi, kadar si delajo korajžo. Toda, kadar pridejo do dejanja, postanejo pohlevni, in tako bo gotovo tudi nemški cesar storil.

Rusija v Aziji. Rusija dela z veliko hitrostjo železnice po Aziji. Sibirski železnica bo že drugo leto dogotovljena, čeprav se je skraja določilo l. 1905. To ima gotovo svoje globoke politične vzroke. Rusija potrebuje tako hitro železnice najbolj za svoje vojake, da jih popelje v Azijo in razširi tamkaj rusko ime in oblast.

Li Hung Čang, znameniti kitajski državnik, je umrl. Zastrupili so ga skoro gotovo kitajski zdravniki, ker je bil preveč prijazen Rusiji.

Vojna v južni Afriki. Kakor nam dokazujejo zadnji dogodki v južni Afriki, se vojna res bliža svojemu koncu, a ne takemu koncu, kakoršnega si želijo Angleži, temveč ravno nasprotnemu. Porazu, ki ga je doživel general Methuen, sledil je te dni drugi, še občutnejši poraz za angleško vojsko. Botha, tisti Botha, o katerem so Angleži ravno te dni pisali, da ga imajo skoraj v pesti, je prav pošteno nabil čete polkovnika Bensona, kateri je bil v tej bitki ubit. Kakor v ironijo je neki angleški list nekoliko preje, predno je došla vest o porazu, ki ga je doživela kolona Bensonova, priobčil dolg uvoden članek, v katerim je slavil Bensona, kakor jednega najboljših angleških častnikov, čegar delovanje da mnogo pripomore k hitremu koncu vojne. Botha je napadel Bensonovo kolono blizu Berkenlaagde, severo-vzhodno od Bethela. Bethel leži 40 milj severo-vzhodno od Standertona in 80 milj jugovzhodno do Pretorije. Angleži pripisujejo ta poraz — megli, kakor da

bi bila megla samo za Angleže in ne tudi za Bure! V tej bitki je ostalo mrtvih 11 angleških častnikov, med njimi polkovnik Benson, jeden major in nekaj stotnikov, 15 častnikov je ranjenih, 58 angleških vojakov je ubitih, 156 pa ranjenih. Bojno polje je pokrivalo torej vsega skupaj 240 mrtvih oziroma ranjenih vojakov in to po poročilih angleškega vojnega urada, v resnici pa so izgube Angležev bržkone še večje. Angleži so zgubili tudi dva topa, o katerih pa meni Kitchener, da jih Buri bržkone ne bodo mogli odpeljati ter da jih dobe Angleži nazaj. Kitchener poroča tudi, da je odposlal nove čete Bensonovi koloni na pomoč. Buri pa se bodo za te nove čete zelo malo brigali, ker njih že davno ne bo več na mestu, predno prikorakajo angleške pomožne čete. Na Angleškem je vest o tem novem porazu angleške vojske vzbudila silno vznemirjenje in zopet se močneje oglašajo zahteve, naj bi se vendar enkrat napravilo konec temu nečloveškemu klanju. Angleški državniki se pa težko odzovejo tem pozivom, ker so sedaj nezmožni trezno premišljati o položaju, marveč se nahajajo v razpoloženju hazardnega igralca, ki neprenehoma zgublja in se ne more ločiti od igre, dokler ni zgubil zadnji novčič. Vedno upa da zopet pridobi, kar je izgubil, a sreča mu je nemila in mesto da bi zopet pridobil, kar je izgubil, pa izgubi še tisto, kar mu je ostalo. In Anglija je mnogo izgubila v tej vojni. Izgubila je svoj ugled, izgubila milijone in milijone in izgubila je nešteto svojih vojakov. Vse bi Anglija najbrž rada žrtvovala, samo izguba ugleda med drugimi narodi jo največ boli. Ona bi morda danes rada dala Burom samostojnost in morda celo Kaplandijo po vrhu, samo da bi rešila svoj ugled, a to je nemogoče. Tudi če bi sedaj premagala Bure, ostala bi jej sramota, da se je ponosna Anglija morala nad dve leti bojevati proti malemu burskemu narodu. — Zakaj je za nekaj časa po neko potihnilo delovanje Burov, ki se je sedaj zopet pričelo? Bila je namreč zima: pomankanje krme. Vojevanje Burov pa potrebuje pred vsem vode in krme! Ta neugodna letna doba je sedaj minula. Padati je začelo deževje in trava zeleneti. Zimska doba je bila zlasti vzrok, da že dlje časa ni bilo nič čuti o junaškem Devetu. Sedaj pa bomo kmalu kaj čuli o njem. Ali udre v svobodno državo Oranje ali pa v Natal — severno-vzhodno pokrajino angleško Kapske Kolonije — to bo odvisno od odredb Angležev. Usoden greh so napravili Angleži, da niso svoji lastni kapski koloniji obračali dovolj pozornosti, oziroma da so angleški vojskovodje skrivali in potajevali ustajo v tej pokrajini, ker niso hoteli vznemirjati rojakov v domovini. Takoj začetkom ustaje bi morali kategorično postaviti angleško vlado pred alternativno: ali pošlji nam še 100.000 mož, ali pa odnehaj! Ker pa prvo ni bilo več mogoče, je bilo edino umestno, da bi bila Anglija iskala za svoj ugled častne pretveze za — umaknenje. Koliko tisočev človeških življenj in koliko — kar je pristopneje angleškemu razumu — milijonov funtov šterlinov bi bili prihranili! To je Anglija zamudila. Kar se more zgoditi sedaj, je le borna krparija. Solidno vojevanje s trajnim vspehom ni več možno. Buri gledajo z najboljšimi nadami v bodoče vojno leto. Njih najzvestejši zaveznik je — čas. Z vsakim mesecem, v katerem so vztrajali v orožju, se angleška vojna moč krči, med tem pa je pritisk v burske vrste tolik, da več nego pokriva male izgube. V to pa je posebno pripomoglo postopanje Kitchenerjevo z ujetniki v Kapski koloniji. To nečloveško postopanje mu ustvarja nove sovražnike ne le v Kapski koloniji, ampak na vsem vojnem pozorišču. Vsi poskusi Angležev proti temu so obnemogli. Misel, da so morali krvni bratje umreti sramotne smrti na vešalah, ker so vršili svojo dolžnost do domovine in naroda: ta misel udušuje vsaki sebični pomislek ter potiska orožje v roko tudi takim ki so se že odpovedali boju. Pa ne le Bure, ampak tudi tujce privajata ogorčenje in zaničevanje v vrste bojevnikov. Orožja in streljiva je v obilici na razpolago. Streljivo je porazdeljeno in poskrto povsod tam, kjer utegne

navstati potrebno. Lord Kitchener najde torej nasprotnika v prihodnjem letu ne le močnejega, ampak tudi drzovitejšega in bojovitejšega. Če kdo danes v burskih krogih stavlja vprašanje, da-li bo vojna še dolgo trajala, dobi odgovor: Zato naj se brigajo Angleži, nam je to vsejedno.

Domače novice.

„Škandal“ v kranjskem mestnem zboru.

Vedno drezanje „Slov. Lista“ je poslednjič vendar toliko privzdignilo za mesto vneto večino občinskega sveta v gorenjski metropoli, da je spravila dne 6. t. m. v občinsko sejo zadevo o električni razsvetljavi mesta. Že iz površnega poročila dr. Šavnika se je videlo, da se napredni gospodje slavnega „vodovodnega“ odseka nekako boje „več luči“ in da bi radi vso stvar zavlekli. Opomnil jih je odbornik dr. Prevc, da vendar ne kaže privatnima podjetnikoma, ki bi vsak po svojem načrtu rada razsvetlila Kranj, dajati meglenih odgovorov, na katere bi ne mogla staviti točnih ponudb. Nato se je oglašil k besedi odbornik dekan Koblar in je stavil samostojni predlog, da naj se nemudoma pokliče izvedenca, ki bo preiskal mestno vodno moč na Savi in napravil proračun za razsvetljavo, katero naj bi napravilo mesto v svoji režiji, in da naj se ta proračun z onim privatnih ponudnikov predloži v prihodnji seji v presojo. Predlog je bil sicer soglasno sprejet, a dregnil je govornik vendar v sršenovo gnezdo, ko je prišlo na dan, da odsek za električno razsvetljavo v teku petih let ni ničesar storil. Omenil je odb. dr. Korun, da je električni odsek — mrtev, odbornik Pirc je pa razodel skrivnost, da je on že pred dvema dnevoma pisal po inženirja v Mödling, ki bode začel preiskavati mestno vodno silo zaradi razsvetljave. Slišali so odborniki, da bode Kreuzbergerjeva električna razsvetljava kmalu gotova in da je Pirc pred dvema dnevoma po petletnem spanju storil še le prvi korak. „Škandal!“ je zaklical odbornik Pavšlar. Ta mejklic je Pirc tako pogrel, da je zahteval od župana, naj dá odborniku Pavšlarju ukor. Župan je zamahnil z roko, kakor bi bil hotel reči: „gospod Pirc, ta je pa že preneumna!“ In Pirc predlog je mahoma odnesla Sava. Potem je zahteval Pavšlar, da naj se mu le dá ukor, da bo svet zvedel, kaj je škandal. Pirc je prebledel in umolknil. Posvetila mu je prva žarnica, da ukor zasluži le tisti električni mrlič, ki že pet let dela škandal.

Pasji bič vihti „Sl. Narod“ zadnje dni nad vrlim tržaškim rodoljubom dr. Rybašem prav po šintarsko. Na vprašanje „In kaj se je zgodilo?“ odgovarja „Narod“: Prišlo je baje v Istro nekaj vinskih kupcev s Kranjskega, ki so istrsko vino kupovali, in ki o duhovnikih niso govorili s tisto brezmejno spoštljivostjo, kakor jo nosi servilni dr. Rybaš pod svojo kožo.“ Z bičem tedaj upa „Narod“ dr. Rybša in tržaškim solzarjem utepsti pod kožo tisto pokornost, kakor jo je vtepel že ljubljanskim možakom n. pr. dr. Majaronu, dr. Krisperju in dr. Mi jim privoščimo vsem skupaj.

Kako govori rektor hrvaškega vseučilišča.

Vseučiliški profesor dr. Fran Vrbanič bil je nedavno drugič izvoljen rektorjem hrvaškega vseučilišča. Ob svoji zopetni instalaciji rektorjem povdarjal je dr. Vrbanič da ostane veren sin katoliške cerkve in da bode vedno nepremično in brez strahu stal na strogo verskem stališču. „Naš sveti dom znanosti“ dejal je gosp. rektor, „ni se povzdignil radi nje same, ampak tudi radi tega, da se hrvaški mladeži ondi nudi prilika, kako se naj oboroži čvrstim značajem in obilnim znanjem, da v narodu bode mogla mladež vstvarjati in vzdrževati čvrsto in trajno podlago za njegov duševni in materijelni razvitek, ter da spoznavši ozko zvezo med verskim prepričanjem in vročo ljubeznijo do rodne zemlje, bode mogoče hrvaški mladeži tem vspešneje delati za korist, čast in slavo svojega naroda.“ — To so res krasne besede! Ali bode tako govoril tudi bodoči rektor slovenskega vseučilišča?

Dr. Ferjančičev gratulant. Žalosten govor dr. Ferjančiča je v zbornici napravil utis, kakršnega je zaslužil. Slovanski poslanci so dr.

Ferjančiču obrnili hrbet in odšli proč. Nemci so so mu posmehovali, kajti zanje je bil pravi užitek, da je bivši podpredsednik poslanske zbornice svoje duševno obzorje v državni zbornici na tak način odkrival. Mnogo ugleda je zgubil dr. Ferjančič s tem svojim govorom. Kako bi se mu poslanci še-le smejali, ako bi vedeli da je sam član konsumnega društva! Ko je končal, ni dobil nič običajnih mnogoštevilnih gratulacij, samo jeden se mu je približal, češki radikalec Fressl, katerega je še-le nedavno „Narod“ zasramoval. In ta Fressl je Ferjančiču stisnil roko. To je bila čudna gratulacija in čudno pobratimstvo. In še ta edini dr. Ferjančičev gratulant je pozneje zagotavljal, da je čestital Ferjančiču samo radi tega, ker je mislil, da je govoril samo proti nemškemu drž. jeziku. To je Fresslu tudi verjeti, ker ta edini dr. Ferjančičev gratulant sam snuje konsume po Češkem Tak je bil žalostni konec dr. Ferjančičevega govora.

„Gorenjec“ in gimnazija v Kranju. Iz Kranja se nam piše: Odkar so se vršile zadnje izpremembe v profesorskem zboru naše gimnazije, nima „Gorenjec“ dopisnik več mirne ure. Začudenjem se vprašujemo, kaj so komaj došli profesorji zakrivali, da so dopisnika tako razburili, ko vendar s svojim mirnim in nepristranskim obnašanjem vživajo splošno spoštovanje prebivalcev. Povedalo se nam je, da imajo dotični gospodje v očeh gotovih ljudi velike napake: 1. to, da niso pomnožili garde liberalnih trabantov, 2. da se niso takoj vpisali v Čitalniški „zavod“, 3. da niso pridobili za krokanje, in izzivanje mirnih meščanov po gostilnah, kavarnah in spisih, 4. da ne izdajajo tajnosti konferenčne sobe, in 5. še marsikaj jednakega, kar bi nas pa predaleč zavedlo, ako bi hoteli vse našteti. Zato pač piscu vstajajo težke skrbi, ko vidi, kako mu odpada list za listom. Zato toraj izliva ves svoj srd na ravnatelja, kako si le-ta upa sprejeti nove profesorje ne da bi njega ne vprašal za svet! Tako postopanje ravnatelja se mora v bodoče preprečiti, zato se ga napada po listih. Ker g. ravnatelju kakor tudi prof. kolegiju ne more nikjer blizu, zato si je izmislil vsakovrstne laži, med katerimi je gotovo najpodlejša ta, da sumniči gosp. ravnatelja in prof. zbor, da agitirajo za škofove zavode. Mi pa mislimo da je največji agitator oni faktor sam, ki noče preskrbeti za razširjenje gimnaziji potrebnih prostorov. Vsled tega so se morali privzeti za paralelke že prostori, ki so bili namenjeni že v drugo svrhu. Že lansko leto se je morala podučevati jedna paralelka prvega razreda v poslopji ljudske šole. Ako dijaki radi pomankanja prostorov ne bodo sprejeti tukaj, bodo šli drugam, to je naravno. Tedaj se je bilo županstvo že izreklo da prizida potrebne prostore, ako država prevzame kurjavo. Na delo toraj gospod poslanec, izposlujte nam to, da ne bodo dijaki primorani obiskovati škofovih zavodov le zaradi tesnosti tukajšnjih prostorov in vas ne bode zadelo očitjanje da ste agitator škofovih zavodov. To bi ne bila časnikarska, temveč vaša prava poslaniška dolžnost! Ravno tako grda laž je, če „Gorenjec“ trdi, da ustreza večini kranjskih meščanov, če po časnikih napada gosp. ravnatelja. Popraša naj svoje najozje pristase: našel jih bo mnogo, ki bodo tudi njemu povedali v lice, da obsojajo tako početje! Kdor toliko ve o nepravilnostih ravnateljstva, naj se ne skriva za anonimnimi dopisi v tako obskurnem listu, kakor je „Gorenjec“! Kdor je tako siguren svoje reči, naj nastopi odprto pot proti njemu, kakor to velja pri poštenih, odkritosrčnih ljudeh, kajti na ta način bo več dosegel kakor z zahrbtnimi napadi!

Shod v „Mestnem Domu“. Jutri ob 10. uri dopoludne bode v tukajšnjem „Mestnem Domu“ shod, katerega sklicuje trgovska in obrtna zbornica. Shod se bode pečal z zavarovanjem za starost. Pristop je vsakemu dovoljen. Želeti je obile udeležbe.

Kričac z maslom na glavi. Na Kranjskem se rad s svojim zabavljanjem proti duhovnikom oglašja nek učitelj, kateri je v Ljubljani za svojih mladih let mnogo pri nekem duhovniku pojedel. Sedaj zabavlja farovžem in vendar bi moral

ravno o farovžih molčati, kajti ogorčeno bi svet o njem sodil, ako bi prišlo na dan kako je on izrabljaj farovško gostoljubnost in kako daleč je segala njegova pohotnost. Kadar možičkovo zabavljanje prihiti do vrhunca, takrat ga občinstvu natančno predstavimo in pričakujemo da se ne bo skril v plašč Korenove Neže.

Delavsko gledališče. V Škofji Loki se je zadnjo nedeljo odprlo delavsko gledališče. V prvi letošnji igri nam je rokodeljsko društvo predstavljalo „Smolastega strica Burklježa“ in pa „Vaškega skopuha“ — Društvo ima dobre moči v pevskem zboru kakor v igralcih, ki so prav sposobni. To smo videli lansko leto pri vsaki predstavi, prepričali pa smo se tudi zadnjo nedeljo. — Pri tej priložnosti opomnimo, da je škoda, da nimamo za take odrede veliko prav jedernatih in prikladnih iger iz domačega narodnega življenja. Zelo bi ustregli slov. pisatelji, ki so že nekaj malih iger napisali, če bi še nadaljevali svoje delo, in priredili kako izvirno narodno igro tudi za take odrede. Nemci imajo takih iger na izbiro!

V Cerkljah je pri občinskih volitvah zmaga v vseh treh razredih katoliško-narodna stranka.

Liberalna pamet. V Kamniku je izvoljen županom Močnik. S kako pametjo so ga liberalci izvolili, kažejo njihovi duhoviti telegrami v „Narodu“.

„Kranjski liberalci na delu v Istri“. Piše se nam iz Istre: V 247. št. „Edinosti“ stoji na 3. str.: „Vesti iz ostale Primorske pod naslovom: „Hvala lepa gospoda“ med drugim z debelimi črkami tiskano da so prišli iz Kranjske v deželo (Istro) pravi moderni Herostratje, kupovalci vina, ki to priliko porablajo, da ščuvajo kmete, naj ne poslušajo „farje“ — toraj na isto piščalko kakor na Kranjskem. A kdo so ti Herostratje? dajmo jim ime! Niso li Kranjski liberalni krčmarji! „Edinost“ sama priznava da v Istri klic „ne poslušajte farjev“ velja toliko kakor, ne držite za hrvatsko-slovensko stranko — toraj držite za Italijane kajti — hrvatsko-slovenske liberalne stranke v Istri še ni. Čestitamo liberalcem kranjskim na novih zaveznikih — Italijanih. Znani prodaneč Krstič, je v eni svojih izdajniških „Slog“ pisal da se z očetom liberalne misli dr. Tavčarjem v nazorih popolnoma ujema. Ni čuda, ako se sedaj primorski Italijani hvalijo da bodo pri predstojeh deželnozborskih volitvah v Istri vrgli vse slovensko-hrvatske kandidate. S čim je zaslužil slovenski narod, da je Bog zaslepil njegovo inteligenco, katera ga tira v pogin? Kdo ne bi obupaval?

Zakaj je dr. Tavčar v „Narodu“ jezen, da škofjeloške nune svetujejo zmernost in vzdržnost pri pijači? Pričakujemo odgovora v „Narodu“.

„Narodove“ — „pravljice“. Strašno je te dni zopet pretreslo liberalne možgane, ko je „Narod“ prinesel notico, da se iz Tarnopola poroča, da je nek duhovnih radi svojega ljubavnega razmerja ustrelil nekega orožnika. „Narod“ je seve to vest prepisal iz židovskih listov, ki so si zadevo — izmislili. „Narod“ nima zadosti svojih laži, sega tudi po tujih

† **Jožef Benkovič.** Umrl je v Velesovem slovenski pisatelj in zgodovinar č. g. Jožef Benkovič. Truplo so prepeljali v Kamnik, kjer je bilo včeraj pokopano. N. v. m. p.!

V zraku zidana pivovarna. Vest da je prevzela Kukčevi pivarni v Žalcu in Laškem trgu „Slovenska kreditna banka“ v Ljubljani, je Nemcem kar sape zaprla. Kako hudo jih to boli, kaže najbolj okolnost, da so si izmislili smešno novico, da se bode v Laškem trgu zidala nova nemška pivovarna, hoteč s to otročjo lažjo vplivati na delničarje slovenske pivovarne. No, no, gospoda v Celju in Laškem trgu, s takimi budalostimi nam pač ne bodejte imponirali, tudi če bi od Laškega trga do Celja postavili polno nemških pivovaren. Obstoj slovenske delniške pivovarne, ni odvisen od nemških — v zraku zidanih — pivovaren.

Kdo bo tržaški škof? Češke „Kat. Listy“ pišejo, da vlada noče imeti ne Laha, ne Hrvata, vendar pa takega kandidata, ki bi poznal oba jezika. Vlada se že baje pogaja z monsignorom

dr. Kordáčem v Litoměřicah, ki laški jezik gladko govori in kakor Čeh bi se hrvaščine kmalu priučil.

Javno predavanje. Prihodnjo sredo bode v „Katoliškem Domu“ v Ljubljani predaval gosp. dr. Fr. Pavletič, odvetniški koncipijent. Zanimivo predavanje se prične ob polu 8. uri zvečer. Vstop je prost. K obilni udeležbi vabi odbor „Slovenske kršč. soc. zveze“.

Obsojen agent za izseljevanje v Ameriko. Obravnava proti agentu Nodariju iz Vidma zaradi zapeljavanja k emigraciji, se je te dni končala in sta bila obsojena: Nodari na 3 mesece ječe in 500 kron globe, njegov glavni pomočnik Sidelnik pa na 4 mesece ječe in 200 kron globe.

Sodba o Nemcih. Naši ljubeznivi Nemci nas radi slikajo kakor velike sovražnike nemštva, pri njih je vsak slovenski rodoljub na glasu besnega nasprotnika Nemcev; a pogledjmo, kaj piše o njih Luter, začetnik protestantizma! V Lutrovih spisih se nahajati sledeči mesti: „Unsere deutsche Nation ist eine wilde und barbarische Nation, halb Teufel halb Mensch!“ (Naš nemški rod je divji in barbarski rod, pol hudič, pol človek). In na drugem mestu: „Die niederträchtigen Deutschen sind schreckliche Schweine!“ (Nesramni Nemci so strašne svinje!) Tako je sodil Luter, tako slavljene nemški prerok, o svojih rojakih.

V Ptuj se hočejo Slovenci osamosvojiti od nemških trgovcev. Z novim letom se otvori nova slovenska trgovina in potem jej bo sledila še druga prodajalnica. Prav tako. Če nas nemškutarji že ne morejo videti, bi pa bila največja neumnost, ako bi jim mi usiljevali svoj denar.

Predrznost Vsenemcev na slovenski zemlji. „Edinosti“ poročajo iz Kozine pri Trstu o tem-le nečuvnem dogodku: Načelnik postaje v Kozini je nek zagrizen Nemec. Zagrizenost tega človeka gre tako daleč, da delavci v magacinih ne smejo govoriti med seboj in ne s strankami slovenski, drugače izgube službo. Zgodilo se je tudi res, da nek mladi delavec ni znal na nemški ogovor odgovoriti nemški in zato so ga zapodili isti hip iz službe. — Ker so take pangermanske prenapetosti na slovenski zemlji ne le pravi škandal, marveč naravnost smešne, bode treba poklicanim krogom poseči vmes. Še tega bi nam manjkalo, da bi nam Vsenemci diktirali voljo na naši zemlji!

Umrli so v Radovljici višji davčni nadzornik g. Janko Kalan. Pokojnik je bil značajan narodnjak in tudi pisatelj. Prevel je več iger za dramatično društvo. — V Mengšu je umrl upokojeni učitelj gosp. Fran Česnik. — Umrl je v Ljubljani zaslužni rodoljub g. Ferdo Kersnik, knjigovodja tvrde F. X. Souvan.

Odgovor na vprašanje „Rudečega praporja“. „Rudeči prapor“ vprašuje: „Mi smo radovedni, zakaj so postali voditelji in uradniki ljubljanske bolniške blagajne tako vestni in delavni da do enajste ure zvečer uradujejo v pisarni. Sedaj ni konec leta, da bi sestavljali račune! Kaj torej delajo?“ — Na to odgovarjamo: Zvečer je luč v pisarni, kadar izvršujejo svoj posel nadzorniki, ki so delavci in nimajo po dnevu časa, kakor izvestni ljubljanski postopači.

Naročnikom „Socijalizma“ 15. in 16. snopič „Socijalizma“ sta ravnokar izšla. S prihodnjim dvojnimi snopičem (17. in 18.), ki izide v teku meseca novembra završimo „Socijalizem“ Temu poslednjemu bomo priložili nakaznico za isto svoto, katero so gg. naročniki še na dolgu. „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ opozarja gg. naročnike, da je dala napraviti pri g. knjigovezu Fr. Breskvarju v Ljubljani lične in trpežne moderne platnice za „Socijalizem“. Ker ima knjiga trajno vrednost, je pač želeli, da si te platnice vsakdo omisli, oziroma da knjigo vezati vanje. Cena platnicam je 25 kr. (50 h). Da bo knjigovez vedel, koliko platnic približno naj pripravi, prosimo, naj se tisti ki platnice želé, že naprej zanje oglasijo (bodisi pri g. Breskvarju ali pa pri stolnem vikarju Smolnikarju). Gospode poverjenike pa prosimo naj za one gospode, za katere so dosedaj pri naročevanju tako prijazno posredovali, tudi glede platnic to store in jih skupno naroče. Kdor želi imeti knjigo vezano

v Ljubljani, temu priporočamo knjigoveznico g. Fr. Breskvarja; platnice in vezava skupaj za „Socijalizem“ stane samo 45 kr., da se pa pri poštnini nekaj prihrani, priporočamo gg. poverjenikom tudi tu, naj knjige pošljejo skupno v vezavo. — „Slov. kršč.-soc. zveza“ v Ljubljani.

Krščansko socijalno mislečim železničarjem priporočamo „Oesterreichisch-ungarische Eisenbahner Zeitung“. Unabhängiges Organ für die Interessen des österr. ungar. Eisenbahn Personals. Officielles Organ des Verkehrsbund. Izhaja 5. in 20. vsakega meseca. Za vse leto velja 4 krone, za pol leta 2 kroni. Naroča se: Wien, XV. Mariahilferstrasse 141.

V arsenalu v Pulju sta bila te dni dva slovenska delavca-poštenjaka povišana v čin arsenalskih mojstrov. To sta Jurij Bole in Matej Fajdiga.

Slovensko kolesarstvo. Občni zbor zveze slov. kolesarjev vršil se je dne 6. t. m. v tukajšnji Fantinijevi restavraciji. Po pozdravu predsednika gosp. Rud. Vesela prečita tajnik gosp. Janko Gogola poročilo o delovanju tekom zadnjega društvenega leta, iz katerega posnamemo sledeče: Kakor prejšnja leta stavila si je zveza, tudi letos nalogo, ustanovljati nove zvezne postaje, ki preskrbujejo potujočega kolesarja z najnujnejšimi potrebščinami. Napravila jih je v tekočem letu 13 novih in sicer na Kranjskem 8, na Goriškem 4 in Štajerskem 1. Vseh postaj je sedaj 42. — Ko so napravili člani bratske „Česke ustredne Jednote Velocipedistu“ v času od 12—18. avg. t. l. izlet v naše slovenske pokrajine, bila je zveza, ki je prevzela častno nalogo, voditi vse priprave za dostojen sprejem naših severnih bratov. Posrečilo se ji je to v zvezi s „Slov. plan. društvom“ in z drugimi narodnimi društvi v Ljubljani in na deželi docela in v znak hvaležnosti za ta trud prejela je naša zveza prekrasno darilo čeških dam, bogato bandero z znakom česke zveze na eni in z napisom: „Na pamet vyletu čeških cyklistu 12—18/8 1901. na drugi strani. Ob ti priliki sprožila se je tudi izborna misel, da bi se ustanovil nekaj slovanski touring-club, ki bi združeval v sebi avstrijske slovanske kolesarje po vzgledu že obstoječega „Avstr. touring-cluba“. O Binkoštih nameravajo naši severni bratje sklicati v ta namen vstanovni shod in tedaj upamo, da bomo napravili zopet eden korak v vzbliževanju slovanskih narodov. Članov šteje sedaj zveza 250. — Poročilo blagajnika gosp. Ivan Frelich-a izkazuje dohodkov 1.449 K 49 v. stroškov pa 1.362 K 63 v. tako da ostane v blagajnici 85 K 86 v. gotovine. Obe poročili bili sta soglasno odobreni. Ko se je dal na predlog g. Dražila staremu odboru absolutorij, vršile so se volitve in se je odbor sestavil tako-le: Rudolf Vesel, predsednik; Fr. Gombač, I. podpredsednik; Ivan Dražil, II. podpredsednik; Josip Jak, tajnik; Edvard Stuchly, tajnikov namestnik; Ivan Kocmur, blagajnik; Ernest Speil, blagajnikov namestnik; Ivo Devčič, vodja; Ivan Gotthard, podvoja, ter Janko Gogola in Leo Rogelj, računska preglednika.

Ljubiteljem mladine toplo priporočamo naslednjo knjižico: „Nedolžnim srcem“. Pesmi s slikami. Zbral Anton Kržič. Založilo društvo „Pripraviški Dom“. Cena 1 K 20 vin. Čisti dobiček je namenjen „Pripraviškemu domu“.

Novo pokopališče v Ljubljani. Župan Hribar se peča z mislijo, da bi se napravilo za Ljubljano novo pokopališče, kake dva kilometra oddaljeno od Ljubljane v bližini Save. Seve bi bili za to stroški ogromni. Zdi se nam najbolj pameten nasvet, ki je prišel iz nemagistratnih krogov, naj bi se napravilo posebno pokopališče za deželno bolnico, za ostalo Ljubljano pa bi potem staro pokopališče še popolnoma zadoščalo.

Volilni shod v Biljah. Društvo „Sloga“ sklicalo je pretečeno nedeljo shod v Biljah v dvorani g. Otona Soler-ja. Shoda se je vdeležilo nad 300 mož iz Bilj, Vrtojbe, Renč, Št. Petra, Mirna. Na shodu so govorili dr. A. Gregorič, prof. Berbuč in kurat Fr. Rojec. Govori so bili navdušeno sprejeti — vsi zborovalci so glasno odobraval govore govornikov in obsojali gonjo nar. napr. stranke. Shod je bil sijajen in napravil na navzoče najboljši utis.

Starinske najdbe v Kranju. Pod vodstvom muzejskega asistenta Schulza se nadaljuje izkopavanje starin v Lajhu pod Kranjem. Našel se je lep meč, več zaponk, glavnikov, korald in drugih okraskov in pa imeniten zlat novce. Gosp. Pavšlar je pa našel štiri srebrne novce iz časa gotskega kralja Atalarika.

Volitve na Hrvaškem. Volitve v hrvaški sabor so do včeraj zjutraj imele naslednji vspeh. Vladna stranka je zmagala v 78 okrajih, združena opozicija v 6 okrajih. Opozicija je zgubila doslej 13 mandatov. Včeraj in danes so se volitve še vršile.

Učiteljski shod. Češko katoliško učiteljsko društvo na Moravskem je dne 2. t. m. v Brnu sklenilo, da se prihodnje leto napravi shod slovenskih katoliških učiteljev.

Nesreča v podgorski papirnici. V podgorski papirnici in sicer v oddelku za celulozo je počil v pondeljek zvečer ob 9. uri kotel. Enega izmed navzočih delavcev in sicer Bizjaka iz Banjši je takoj ubilo, izmed ostalih so nekateri močno ranjeni n. pr. Ivan Frandolič, Franc Cotič, Andrej Tabaj, Ivan Jordan, Jakob Žbogar, Josip Stabon, Josip Bajt. Ti se zdravijo vsi doma, le Ivana Frandoliča so prenesli v bolnišnico, kjer pa je že umrl. Navzočih je bilo tudi 20 žensk, katere so bile tudi poškodovane, najhuje je bila zadeta Vidoc Franja. Furlan Ivanka je močno poškodovana na očeh. Ostale so večjidel le radi strahu bolne, le malo jih je, katere morejo radi neznosnega smrada, ki je bruhal iz kotla, delati. Nesreča se je pripetila radi tega, ker ni dalo vodstvo popraviti kotla, kakor je pred petimi meseci naročilo obrtno nadzornišvo.

Jugoslovanska mladina za vseučilišče v Ljubljani.

„Bog živi hlabro slovensko mladino!“, doni naj danes iz domovine na Dunaj in v Gradec. Akademikna mladina slovenska je s svojo agiliteto stopila v boj za jugoslovansko vseučilišče v Ljubljani. Predrznje zahteve Lahov, združile so Slovence k odločnemu delu.

Nad 1000 slovanskih dijakov — mej njimi 800 Jugoslovancev — zbralo se je včeraj dopoldne v avli dunajskega vseučilišča. Nemci so jih napadli. „Hej Slovani!“, zapeli so slovanski dijaki v odgovor nemški surovosti. Z velikim navdušenjem se je sprejela resolucija za vseučilišče v Ljubljani. Prišlo je končno do krvavih pretepov, a slovanski dijaki se niso strašili in so pojoč narodne pesmi ponosno korakali po dunajskih ulicah.

Tudi v Gradcu so v vseučilišču jugoslovanski dijaki imeli imposanten shod za univerzo v Ljubljani. Gg. iurista Polec in Kukovec sta dokazovala na podlagi števil, da mora vlada, ako je količkaj pravična, prilagoditi se naši želji. Sedaj naj se oglasi tudi domovina!

Iz državnega zbora.

Zadnje dni so vladi napravljali mnogo sitnostij Čehi in govorilo se je, da bo odstopil češki minister Rezek. Sedaj so glasovi o odstopu Rezekovem nekoliko utihnili.

Zadnji čas so se pričela na vseučilišču v Inomestu tudi predavanja v laškem jeziku, Nemški dijaki so toliko časa razgrajali, da so se predavanja morala ustaviti. Z ozirom na to je naučni minister Hartel obljubil Lahom, da bode ustanovil za Lahe posebno univerzo v Trstu. To je umevno, jako razburilo jugoslovanske poslance ki bodo v jedni prihodnjih sej stavili nujni predlog za ustanovitev posebnega vseučilišča za Jugoslovane, katerega pač bolj potrebujemo nego Lah, saj je naših vseučiliščnikov 600, laških pa samo 300. Dotični seji združenih jugoslovanskih poslancev je predsedoval poslanec g. Fran Povše.

Proračunska debata se nadaljuje. Dr. Herold je Nemcem v brk povedal, da ga ni zakona v Avstriji, ki bi Nemcem dajal prednost. Biankini je krepko govoril proti namenom laške iredente.

Seja zbornice je bila v četrtek. Prihodnji torek bo zopet zbornična seja.

V gospodarskem odseku je poljedelski minister izjavil, da ne bo prepovedal terminske kupčije, ampak da se bo ta kupčija le primerno reformirala. Poslanec Povše je povodom debate o termino-kupčiji omenil, da je minister priznal, da se da grajati umetno določevanje cen v terminokupčiji, vsled česar je neumljivo, zakaj minister ne stori korakov, ki bi odgovarjali željam vseh avstrijskih poljedelcev, in prepove terminokupčijo.

Proračunski odsek je sprejel načrt zakona o diurnistih, kakor ga je predlagal pododsek.

V parlamentarnih krogih se čuje, da so sedaj Nemci počeli delati silne težkoče proračunu, ker ne zaupajo vladi odobrenje dispozicijskega zaklada, kajti sumijo, da bi iz dispozicijskega zaklada vlada utegnila dati kaj dobrot Slovanom. Tudi se upirajo Nemci onim točkam v proračunih, v katerih so ubeleženi izdatki za celjsko gimnazijo in za nekatere češke gimnazije.

Razne stvari.

Prvi mučeniki 20 stoletja. Misijonski časnik „The Annals of the Propagation of the Faith“ piše: „Prvič v tem stoletju se je prelivala krščanska kri zaradi sv. vere v provinciji Maranhao, meječi ob provinciji Amazon in Para v Braziliji. V gorenjem Alegru več milij od Baradu Corda so sezidali nekateri italijanski kapucini, duhovniki in bratje, priprost samostan in šolo za spreobrnitev in vzgojo indijanskih otrok. Misijonarji so se preživljali z obdelovanjem polja in živeli v najlepšem miru z divjaki-rudečkožci, tudi so že krstili več odraslih Indijancev. Kar se je nezaupnost polastila divjakov. Nekateri izmed njih so razstrosili lažljivo vest, da menihi le zato vzgajajo indijanske otroke, da jih pozneje prodajajo v tuje dežele. To je razburilo Indijance do skrajnosti Tolpe divjakov so oborožene z noži in puškami, naškočile cerkev in samostan in neusmiljeno pomorile misijonarje in katekumene. Potem so krvoločneži zažgali gospodarska poslopja in napadli hiše in kmetije krščanskih Indijancev. Pomorili so cele družine. Andrej Karol de Oliveira, v čegar hiši je bilo zbranih 28 kristijanov, je težko ranjen pribežal v Barra in prinesel žalostno poročilo, da so na najgrozovitejši način umorili njegovo ženo in otroke in vse, ki so bili v njegovi hiši. Kakor hitro so oblasti zvedele o tem mesarskem klanju, so takoj odposlale oddelek vojakov pod poveljništvom kapitana Tomaža Vierra Passos na lice mesta. Dospevši v Alto Alegre, se je pokazal grozovit prizor. Cerkev, samostan in šola so bile nas stlaniz mrlič, mlake krvi so bile videti povsod in divji Indijani so ropali in onečastovali mrtva trupla krščanskih mučnikov. Kapitan Passos je takoj ukazal streljati na divjake, a v istem trenotku je pridrla iz gozda množica oboroženih Indijancev. Začel se je boj, a poveljnik Passos je takoj spoznal, da se ne more ustavljati veliko močnejšemu sovražniku in se je umaknil nazaj. V petih minutah so bili štirje njegovi vojaki ubiti in enajst ranjenih. Napad na cerkev so pripravili divjaki s satansko zlobnostjo. Izvršili so ga v času, ko se je darovala sveta maša, in sicer v najsvetjšem trenutku, pri povzdigovanju. Nihče ni slutil nevarnosti, ko so se vsule kroglice kakor toča na uboge kristjane klečeče pred oltarjem. Kapitan Passos ceni število umorjenih kristjanov na dvesto.

Salon za samomorilce. „New York Herald“ piše, da je neki zdravnik dr. Charles Jakobs, prosil dovoljenja, da sme otvoriti salon za samomorilce, kjer bi imele vse osebe, ki bi se hotele usmrtiti priliko se udobno usmrtiti. V dotičnih sobah bi bili na razpolago razni strupi, revolverji itd. V združenih državah obstoji že nek klub v katerem se shajajo ljudje ki so se odločili usmrtiti. Vlada je tak salon seve prepovedala. Prav bi bilo, da bi Jakobsa utaknili v blaznico.

Ameriški zdravniški honorar. Za brezuspešno zdravljenje Mac Kinleya, zdravniki ki so se mudili nekaj dni ob postelji nesrečnega predsednika ameriških združenih držav niso računali nič manj, nego — 100.000 dolarjev.

Zver v ženski podobi. Iz Ratibora poročajo: Delavka Stradela je ubila svoje dete na bestijalen način. Obiskala je bila svojo sestro v Bobriku. Ker pa je 2 in pol letni sinček ubil teti neki — lonec, je to živinsko mater tako razsrdilo, da je ubogo dete slekla do nazega, je vrgla ob tla in je po njem teptala z nogami tako dolgo, da je sirota izdihnila svojo dušico. Zver v ženski podobi so že zaprli in preiskava kaže, da je žena pri polni zavesti izvršila to živinstvo.

Kadilec pozor! Miss Jane Vithomore v Chicago je tožila pred tamošnjim sodiščem svojega soproga, ker je prekršil zakonsko navado s tem, da po noči vstaja in kadi. In glejte, sodišče ga je obsodilo na ločitev zakona in na povrnitev sodnih stroškov.

Volilne zlorabe — fotografiranje. To je gotovo nekaj novega in došlo je z Ogrskega Med 53 peticijami, došlimi kraljevi kuriji, s katerimi se oporeka volitvam poslancev, je tudi volilen akt, kateremu so pridodani fotografski posnetki, ki kažejo prizor, kako je sodnik držal obkoljenih več volilcev z namenom, da niso mogli glasovati.

Pozor! Pozor!

V sredo, dne 13. novembra,
bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“
ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Predaval bo
gosp. dr. F. Pavletič.

Vstop je prost.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze“

Pri nakupovanju
suknenega in manu-
fakturnega blaga
se opozarja na trdko

KUGO JKL

v Ljubljani
v Špitalskih ulicah šte. 4.

Velika zaloga (25) — 11

suknenih ostankov.

Pravo naravno
sadno žganje

kakor češpljevec, češnjavec, hrušovec
itd. za namako jagod in drugega sadja
prodaja samo

L. Benedik, Ljubljana
Dolenjska cesta.

Po pošti pošiljam zaboje po 5 kg
s 3 l in po 10 kg s 6 l vsebine po po-
vzetju. (23) — 12